

Handreiking schoolgaande jongeren & inburgering

Geactualiseerd in juni 2022 door het ministerie van SZW

Inhoudsopgave

Handreiking schoolgaande jongeren & inburgering	1
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Belangrijkste veranderingen voor schoolgaande jongeren per 2022	5
Vraag 1.1: Geldt de inburgeringsplicht vanaf 2022 voor jongeren die 16 of 17 jaar oud zijn?	5
Vraag 1.2: Hoe weet een jongere onder welke wet hij/zij valt?	6
Vraag 1.3: Wie krijgt te weten of een schoolgaande jongere de inburgeringsplicht krijgt opgelegd?	6
Vraag 1.4: Hoe kan worden voorkomen dat jongeren de opleiding beëindigen om voorrang te geven aan inburgering?	7
Vraag 1.5: Waarom wordt er in de Wet inburgering 2021 gestreefd naar een taalniveau B1, terwijl dat in de Wet inburgering 2013 het lagere taalniveau A2 is?	8
Vraag 1.6: In welke situaties is het mogelijk dat een inburgeringsplichtige streeft naar een A2 taalniveau i.p.v. een B1 taalniveau binnen de B1-route?	8
Vraag 1.7: Mag mijn instelling inburgeringscursussen geven?	8
Vraag 1.8: Moet een statushouder altijd een inburgeringstraject volgen?	9
Hoofdstuk 2 Praktijkonderwijs en inburgeren	10
Vraag 2.1: Waarom geldt er geen (tijdelijke) vrijstelling van inburgering voor jongeren in het praktijkonderwijs?	10
Vraag 2.2: Moet een jongere in het praktijkonderwijs de opleiding beëindigen zodra de jongere inburgeringsplichtig wordt?	10
Vraag 2.3: In welke route voor inburgering komen de meeste jongeren naar verwachting terecht als zij praktijkonderwijs volgen?	11
Vraag 2.4: Tellen gevolgde lessen tijdens het praktijkonderwijs mee voor de inburgeringsplicht?	11
Vraag 2.5: Wat kan een praktijkschool doen voor een jongere die inburgeringsplichtig wordt en bijvoorbeeld nog veel uren taallessen moet volgen naast opleiding en/of werk?	11
Hoofdstuk 3 Entreeopleiding (mbo-1) en inburgeren	12
Vraag 3.1: Waarom geldt er geen (tijdelijke) vrijstelling van inburgering voor jongeren die een entreeopleiding volgen?	12
Vraag 3.2: Moet een jongere de entreeopleiding beëindigen zodra de jongere inburgeringsplichtig wordt?	12
Vraag 3.3: In welke route voor inburgering komen de meeste jongeren naar verwachting terecht als zij entreeopleiding volgen en wat houdt deze route in?	13
Vraag 3.4: Tellen gevolgde (taal)lessen tijdens de entreeopleiding mee voor de inburgeringsplicht?	13
Vraag 3.5a: Stel iemand wordt 18 jaar en volgt een entreeopleiding. Vervolgens stroomt de jongere door naar mbo-2 (diegene is dan bijvoorbeeld 19 of 20 jaar oud). Krijgt de jongere dan vanaf inschrijving bij mbo-2 een tijdelijke vrijstelling?	13
Vraag 3.5b: Stel nu dat diezelfde jongere de opleiding mbo-2 niet afmaakt, van school gaat en dus geen definitieve vrijstelling krijgt. Staat de teller voor de maximale inburgeringstermijn dan opnieuw op drie jaar, of telt de periode van een eerdere (niet-vrijstellende) opleiding mee voor de termijn?	13
Vraag 3.6a: Mag een jongere zelf beslissen om bijvoorbeeld in plaats van een B1-route voor een entreeopleiding te kiezen, ook als de gemeente vindt dat de jongere beter op zijn plek is in een B1 inburgeringstraject? Oftewel: Hoe verhouden afspraken in het persoonlijk Plan Inburgering en	

Participatie (PIP), opgesteld door de gemeente samen met een inburgeringsplichtige, zich tot het toelatingsrecht van een leerling in het bekostigd onderwijs?	13
Vraag 3.6: Mogen jongeren die nog géén onderwijs volgen op het moment dat zij inburgeringsplichtig worden, nog met een entreeopleiding starten?	14
Hoofdstuk 4: Overige veel gestelde vragen	15
Vraag 4.1: Wat gebeurt er met inburgeringsmiddelen als een jongere bijvoorbeeld doorstroomt van een entreeopleiding naar mbo-2, maar de mbo-2 opleiding niet afmaakt?	15
Vraag 4.2: Tellen gevolgde (taal)lessen tijdens de ISK opleiding mee voor de inburgeringsplicht?	15
Vraag 4.2: Een uitkering is hoger dan een studiefinanciering. Hoe voorkomen we dat een schoolgaande inburgeringsplichtige voortijdig stopt met de opleiding i.v.m. de kosten voor een lening om in te burgeren?	15
Vraag 4.3: Hoe maken scholen en gemeenten in dezelfde regio afspraken met elkaar om schoolgaande inburgeringsplichtigen zo goed mogelijk te begeleiden?	15
Vraag 4.4: Zijn Turkse nieuwkomers per 2022 ook inburgeringsplichtig?	15
Vraag 4.5: Volwassen asielzoekers die hun status krijgen in 2021 maar in 2022 in een gemeente komen wonen vallen onder de Wet Inburgering 2013. Een jongere van dit gezin die in de gemeente (komt) wonen en in het jaar 2022 18 jaar wordt, valt onder de Wet Inburgering 2021. Klopt dit?	15
Vraag 4.6: Vallen jongeren die 18 jaar worden vanaf 1 januari 2022 onder de noemer asielstatushouder of gezinsmigrant?	16
Vraag 4.7: Hoe verhoudt de Wet inburgering 2021 zich tot de leerplicht en/of RMC-wetgeving?	16
Vraag 4.8: Worden de reiskosten van een schoolgaande jongere vergoed om inburgeringslessen te volgen, eventueel in een andere gemeente? Wat zijn de voorwaarden voor inburgeraars om in aanmerking te komen voor reiskostenvergoeding vanuit de bijzondere bijstand?	16
Vraag 4.9: Hoe komen jongeren in beeld die nu geen onderwijs volgen?	16
Vraag 4.10: Wat gebeurt er met inburgeringsplichtigen die voor 1 januari 2022 18 jaar zijn geworden?	17
Vraag 4.11: Kunnen leerlingen die op een school zitten met vrijstelling toch een brief krijgen?	17
Vraag 4.12: Hoe verhouden afspraken in het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP), opgesteld door de gemeente samen met een inburgeringsplichtige, zich tot het toelatingsrecht van een leerling in het bekostigd onderwijs?	17

Inleiding

Deze handreiking is bedoeld voor onderwijsinstellingen, docenten en gemeenten die te maken krijgen met de Wet inburgering 2021.

Wet inburgering 2021 van start gegaan per 1 januari 2022

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering 2021 (hierna Wi2021) in werking getreden. Het doel van deze wet is alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig aan de Nederlandse maatschappij mee te laten doen, het liefst via betaald werk. Wanneer iemand inburgeringsplichtig wordt, ontvangt diegene een brief van DUO. Voor schoolgaande jongeren gebeurt dat in de meeste gevallen rond het moment waarop de jongere 18 jaar oud wordt én op dat moment *geen* (tijdelijk) vrijstellende opleiding volgt (zie antwoord op vraag 1.1). Een belangrijke kanttekening hierbij is wel dat er altijd uitzonderingen op de regel zijn. Deze handreiking beschrijft de meest gebruikelijke routes maar dit kan in individuele gevallen afwijken.

In de Wi2021 krijgen gemeenten de regie over de uitvoering van inburgering. Zo houdt de gemeente met de inburgeringsplichtige een brede intake en stellen zij gezamenlijk een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op. Vanuit deze rol weet de gemeente wanneer een schoolgaande jongere inburgeringsplichtig wordt omdat DUO gemeenten informeert over de inburgeringsplicht. Van een automatische gegevensuitwisseling tussen gemeenten en scholen over deze doelgroep is echter geen sprake. Scholen en gemeenten kunnen hier in de praktijk wel afspraken met elkaar over maken (zie antwoord op vraag 1.3).

Onder de Wi2021 zijn gemeenten verantwoordelijk om aan statushouders een passend inburgeringsaanbod te doen, deze verantwoordelijkheid is er niet voor de gezinsmigranten. Aan een passend aanbod gaat de brede intake vooraf waarin wordt bekeken welke leerroute het beste bij de inburgeringsplichtige past. De Wi2021 kent drie leerroutes (zie de [Handreiking leerroutes](#) voor meer informatie):

- De B1-route: een route voor taal en (vrijwilligers)werk of (delen van) een opleiding. Inburgeringsplichtigen beheersen binnen maximaal drie jaar de Nederlandse taal op niveau B1. Tegelijkertijd kunnen zij participeren door middel van (vrijwilligers)werk of het volgen van een opleiding. Het is binnen de B1-route mogelijk om taalexamens op niveau A2 af te leggen ("afschalen"), zie hiervoor ook het antwoord op vraag 1.6.
- De onderwijsroute (O-route): een route voor inburgeringsplichtigen om via een taalschakeltraject zo snel mogelijk te worden voorbereid op instroom in het mbo, hbo of wo en zo mogelijk een Nederlands schooldiploma te behalen. Een deel van de groep schoolgaande jongeren zal de O-route volgen. Lees verder via de [handreiking over de onderwijsroute](#) en de [FAQ's over de onderwijsroute](#).
- De zelfredzaamheidsroute (Z-route): een route voor inburgeringsplichtigen voor wie de B1 route of O-route niet haalbaar is. [Zie hier meer informatie over de Z-route](#) of antwoorden op vragen 1.6 en 2.3.

Alle drie de leerroutes omvatten naast het leren van de Nederlandse taal ook het onderdeel Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM). Inburgeraars die inburgeren via de B1-route en de Z-route moeten daarnaast ook de Module Arbeidsmarkt & Participatie (MAP) en het participatieverklaringstraject (PVT) doen. Inburgeraars die inburgeren via de O-route volgen in het taalschakeltraject niet alleen Nederlandse taallessen en lessen KNM, maar krijgen ook andere lessen en leer- en loopbaanvaardigheden. Daarnaast hoeven zij alleen het PVT te doen en niet de MAP. De inburgeringsplichtige heeft een termijn van maximaal drie jaar om te voldoen aan de inburgeringseisen. [Hier](#) vind je meer informatie over de Wi2021.

De focus van deze handreiking is de inburgeringsplicht onder de Wi2021:

- H1: De belangrijkste veranderingen schoolgaande jongeren 2022
- H2: Praktijkonderwijs en inburgeren.)
- H3: Entreeopleiding (mbo) en inburgeren
- H4: Overige en veel gestelde vragen
- Bronnen

Hoofdstuk 1: Belangrijkste veranderingen voor schoolgaande jongeren per 2022

De Wi2021 geldt voor mensen die vanaf 1 januari 2022 inburgeringsplichtig worden en 16 jaar of ouder zijn, tenzij zij leer- of kwalificatieplichtig zijn en/of gedurende 8 leerplichtige jaren in Nederland hebben verbleven. Voor schoolgaande jongeren betekent dit dat de inburgeringsplicht in de praktijk doorgaans aanvangt als zij 18 jaar worden (zie het antwoord op vraag 1.1 voor uitzonderingen).

Het volgen van een opleiding kan ook leiden tot een (tijdelijke) vrijstelling van deze plicht. In het overzicht van pagina 9 staat benoemd om welke opleidingen het gaat.

Jongeren die op of na 1 januari 2022 uitstromen uit een tijdelijk vrijstellende opleiding worden inburgeringsplichtig onder de Wi2021, indien sprake is van de volgende omstandigheden:

- zij stonden op of ná 31-12-2021 nog ingeschreven stonden bij deze opleiding, en
- zij hebben geen vrijstellend diploma gehaald, en
- stromen niet door naar een (tijdelijk) vrijstellende vervolgopleiding

Hierbij maakt het niet uit of zij voor of na 1 januari 2022 18 jaar zijn geworden.

Wet inburgering 2021	Wet inburgering 2013
Regierol inburgering ligt bij gemeente. Via brede intake is maatwerk mogelijk.	Geen rol voor gemeenten, inburgeringsplichtige regelt de inburgering zelf.
Streven naar taalniveau B1	Streven naar taalniveau A2
Zodra een inburgeringsplichtige aan een vrijstellende opleiding begint, is er sprake van tijdelijke vrijstelling van inburgering (ongeacht leeftijd), ook wanneer een jongere eerder een niet-vrijstellende opleiding heeft gevolgd en daarna start met een vrijstellende opleiding.	Er is alleen sprake van (tijdelijke) vrijstelling wanneer het vrijstellend opleidingstraject wordt gevolgd aansluitend op het moment dat de inburgeringsplichtige 18 jaar oud wordt en doorlopend is, dus van isk (vrijstellende opleidingen) naar, VO of mbo2 of hoger.
Vanaf 1 januari 2022 zijn gezins- en overige migranten met de Turkse nationaliteit verplicht om in te burgeren (zie hier meer informatie).	Gezins- en overige migranten met de Turkse nationaliteit hoeven niet in te burgeren.
Datum waarop de jongere inburgeringsplichtig wordt is bepalend voor het inburgeringsstelsel waar de jongere onder komt te vallen. Een jongere wordt in de meeste gevallen inburgeringsplichtig wanneer hij/zij 18 jaar wordt en <u>geen</u> (tijdelijk) vrijstellende opleiding volgt.	

Veelgestelde vragen over de veranderingen per 1 januari 2022:

Vraag 1.1: Geldt de inburgeringsplicht vanaf 2022 voor jongeren die 16 of 17 jaar oud zijn?

Antwoord: Net zoals onder de Wi2013, geldt ook in de Wi2021 de inburgeringsplichtige leeftijd vanaf 16 jaar. De meeste jongeren worden echter (tijdelijk) van de inburgeringsplicht vrijgesteld. Dit is het geval als de jongere voldoet aan één van de volgende criteria:

- *De jongere leerplichtig is*
Jongeren zijn leerplichtig tot en met het schooljaar waarin zij 16 jaar worden of 12 volledige schooljaren aan een Nederlandse school hebben gevolgd. Dit betreft een tijdelijke vrijstelling voor de duur van de leerplicht.
- *De jongere kwalificatieplichtig is*

Jongeren zijn kwalificatieplichtig vanaf de afloop van de leerplicht tot het moment dat ze een startkwalificatie hebben gehaald of 18 jaar worden. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2. Dit betreft een tijdelijke vrijstelling voor de duur van de kwalificatieplicht.

Jongeren die een verklaring of schooldiploma praktijkonderwijs hebben gehaald of vso in het uitstroomprofiel arbeidsmarkt of dagbesteding hebben gevolgd, zijn van de kwalificatieplicht uitgezonderd. Dit betekent dat zij niet langer kwalificatieplichtig zijn zodra zij van school af zijn.

- *De jongere ten minste acht jaar tijdens de leer- of kwalificatieplichtige leeftijd in Nederland heeft verbleven*
In dit geval krijgt de jongere meteen een definitieve vrijstelling.
- *De jongere een opleiding volgt tot een vrijstellend diploma*
Vrijstellende diploma's zijn vmbo-diploma's (alle elementcodes): basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-bb), kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-kb) theoretische leerweg (vmbo-tl) of gemengde leerweg (vmbo-gl), havo-diploma's, vwo-diploma's en mbo-diploma's vanaf niveau 2. Dit betreft een tijdelijke vrijstelling voor de duur van de opleiding. Zodra de jongere het diploma heeft gehaald, wordt dit omgezet in een definitieve vrijstelling.
- *De jongere een vrijstellend diploma heeft*
In dit geval krijgt de jongere een definitieve vrijstelling. Meestal is daar een of meer van bovenstaande tijdelijke vrijstellingen aan vooraf gegaan.

Dit betekent dat de inburgeringsplicht voor het gros van de doelgroep nooit daadwerkelijk aanvangt onder de 18 jaar.

Voor een kleine groep kan de inburgeringsplicht wél aanvangen onder de 18 jaar, namelijk jongeren die in de kwalificatieplichtige leeftijd zitten en pro of vso in het uitstroomprofiel arbeidsmarkt of dagbesteding hebben gevolgd.

Volgt een jongere een tijdelijk vrijstellende opleiding, dan ontvangt diegene geen brief van DUO. Formeel gezien is diegene op dat moment niet *inburgeringsplichtig*. Dat is namelijk pas het geval als de jongere de vrijstelling verliest, bijvoorbeeld door het beëindigen van de opleiding zonder diploma. Zodra de jongere inburgeringsplichtig wordt ontvangt diegene een brief van DUO.

Vraag 1.2: Hoe weet een jongere onder welke wet hij/zij valt?

Antwoord: In de brief die de jongere ontvangt staat ook onder welke wet diegene inburgeringsplichtig wordt. Over het algemeen geldt: Elke jongere die op of na 1 januari 2022 inburgeringsplichtig wordt, valt onder de Wi2021. Dit geldt ook voor jongeren die tijdens het isk-traject 18 jaar zijn geworden en voor jongeren die ongediplomeerd uitstromen uit een vrijstellende opleiding, waarbij de vrijstelling onder de Wi2013 is verleend. Het moment waarop iemand inburgeringsplichtig wordt is bepalend voor het stelsel waar diegene onder komt te vallen.

Vraag 1.3: Wie krijgt te weten of een schoolgaande jongere de inburgeringsplicht krijgt opgelegd?

Antwoord: DUO informeert de jongere, de gemeente en in het geval iemand in het azc verblijft ook het COA. Er vindt geen automatische gegevensuitwisseling tussen gemeenten en scholen plaats over de inburgeringsplicht. Dit is vanwege privacywetgeving juridisch bepaald.

Onderwijsinstellingen willen jonge nieuwkomers graag zo goed mogelijk ondersteunen in hun onderwijsloopbaan, maar beschikken niet automatisch over informatie die daarbij behulpzaam kan zijn. Een mogelijkheid is om als school deze doelgroep actief te benaderen. In sommige gevallen is het verstandig om informatie over inburgering klassikaal te verspreiden. In andere gevallen kan een docent, gelet op de samenstelling van een klas, specifieke leerlingen een halfjaar voor hun 18^e leeftijd benaderen. De informatie of iemand wel of niet inburgeringsplichtig is, is aan de jongere zelf om te delen. Dat geldt ook voor het delen van deze persoonsgegevens vanuit scholen met gemeenten en andersom: daar moet de jongere toestemming voor geven. Het helpt gemeenten tijdens de brede intake om (bij toestemming van de betreffende jongere) informatie over de

schoolcarrière te ontvangen zodat gemeenten enigszins inzicht krijgen in de voortgang van het schooltraject van de jongere.

Onderwijsinstellingen en gemeenten kunnen samenwerken om gezamenlijk in te schatten welke groepen leerlingen eventueel inburgeringsplichtig worden en – bij toestemming van individuen – informatie uitwisselen over de jongere.

Vraag 1.4: Hoe kan worden voorkomen dat jongeren de opleiding beëindigen om voorrang te geven aan inburgering?

Antwoord: Het is belangrijk dat jongeren de mogelijkheid krijgen om hun (niet-vrijstellende) opleiding af te maken en daar is vaak ook ruimte voor. Tijdens de brede intake kan de gemeente samen met de jongere kiezen om eerst de opleiding af te maken, alvorens in de praktijk te beginnen met inburgeren. Bijvoorbeeld als de inschatting is dat de jongere profijt heeft van het afronden van een opleiding en/of vervolgens instroomt in een opleiding die vrijstelt van de inburgeringsplicht.

Het ministerie van SZW heeft daarom een nieuwe grond voor verlenging van de inburgeringstermijn geïntroduceerd, waardoor jonge inburgeringsplichtigen in staat worden gesteld een niet-vrijstellende opleiding af te maken zonder in de knel te raken met de inburgeringstermijn. Als het de inburgeringsplichtige vanwege het afronden van deze opleiding niet lukt om binnen de inburgeringstermijn van drie jaar aan de inburgeringsplicht te voldoen, dan kan de inburgeringsplichtige zes maanden voordat de inburgeringstermijn afloopt (dus: 2,5 jaar na de start van deze termijn), een aanvraag tot verlenging van deze termijn indienen bij DUO. Deze aanvraag is echter niet verplicht, het is immers ook denkbaar dat jongeren na het afronden van de opleiding binnen de resterende inburgeringstermijn, nog aan de inburgeringsplicht kunnen voldoen.

Voor deze nieuwe verlengingsgrond moet de regelgeving worden aangepast. Naar verwachting zal deze aanpassing op 1 januari 2023 in werking treden, maar de wijziging zal met terugwerkende kracht ingaan vanaf 1 januari 2022. In de uitvoeringspraktijk kunnen gemeenten, DUO en onderwijsinstellingen er daarom alvast rekening mee houden dat deze extra verlengingsgrond eraan komt en, waar nodig, dit in de systemen implementeren en er in de tussentijd al naar handelen.

Afspraken over het afronden van een opleiding kunnen worden opgenomen in het Plan Inburgering en Participatie (PIP). Gemeenten zijn en blijven samen met de inburgeringsplichtige verantwoordelijk voor het maken van dit soort keuzes. Scholen kunnen leerlingen ondersteunen bij het maken van deze keuze, door een halfjaar voordat de betreffende jongeren (eventueel) inburgeringsplichtig worden (bij de 18^e verjaardag), het gesprek met de jongere te voeren over de mogelijkheid om de opleiding af te maken. Als het van tevoren lastig is te schatten, is het ook mogelijk dat scholen de jongere ondersteunen *na* het ontvangen van de brief van DUO. Indien de jongere daar toestemming voor geeft, kunnen de gemeente en de school ook met elkaar in overleg treden. Zo kan de school de gemeente bijvoorbeeld informatie geven over de vorderingen van de jongere. Zie de [FAQ's over de onderwijsroute, voor de afwegingen die de gemeente en inburgeringsplichtige bij hun keuze kunnen betrekken](#).

Op sommige scholen kan een leerling ook inburgering en opleiding combineren. Dit geldt als de school een Blik op Werk Inburgeren keurmerk voor de B1- of Z-route heeft (lees [hier](#) meer informatie) en door de gemeente is aangewezen als partij die dit aanbod gaat realiseren (in het geval van asielstatushouders). Voor de O-route is een combinatie niet voor de hand liggend gelet op het doel van de O-route, namelijk om de jongere voor te bereiden op instroom in een vervolgopleiding. Daarnaast is dit tijd technisch evenmin mogelijk aangezien de O-route een voltijds traject is. Bij de gemeente kan ook informatie worden opgevraagd over welke scholen wel of niet in staat zijn een inburgeringsaanbod te doen.

Zie [hier](#) meer informatie over de verschillende routes voor inburgering.

Vraag 1.5: Waarom wordt er in de Wet inburgering 2021 gestreefd naar een taalniveau B1, terwijl dat in de Wet inburgering 2013 het lagere taalniveau A2 is?

Antwoord: Binnen de Wet inburgering 2013 (die geldt voor iedereen die inburgeringsplichtig is geworden in de periode tot en met 31 december 2021) is het vereiste taalniveau om aan de inburgeringsplicht te kunnen voldoen niveau A2. Uit onderzoek van onder meer [Significant](#) blijkt dat gebrekkige taalvaardigheid een van de grootste belemmeringen is bij het vinden van werk. Ook gaven cursisten in onderzoek aan dat het niveau waarop ze de Nederlandse taal leren niet hoog genoeg is om zich volledig te kunnen redden. Velen vertelden dat ze het nog steeds erg moeilijk vinden om Nederlands te praten en graag meer taal willen leren. Deze signalen kwamen ook via gemeenten binnen van deelnemers aan de pilots die in aanloop naar de implementatie van het wetsvoorstel zijn uitgevoerd.

In de Wi2021 wordt daarom gestreefd dat inburgeringsplichtigen het taalniveau B1 halen, zodat zij zo goed mogelijk mee kunnen doen met de Nederlandse maatschappij en arbeidsmarkt. Voor moeilijk leerbare inburgeringsplichtigen die dit niveau niet kunnen halen is er de zelfredzaamheidsroute, waarbij meer ondersteuning plaatsvindt (zie [hier](#) meer informatie over de Z-route). Zie ook antwoord op vraag 1.6.

Vraag 1.6: In welke situaties is het mogelijk dat een inburgeringsplichtige streeft naar een A2 taalniveau i.p.v. een B1 taalniveau binnen de B1-route?

Antwoord: Niet iedereen is in staat om de taalexamens te halen op niveau B1. Daarom is het onder voorwaarden binnen de B1-route mogelijk om taalexamens op niveau A2 af te leggen ("afschalen"). Binnen de O-route is het niet mogelijk om af te schalen naar A2. Indien een inburgeringsplichtige in de O-route het niveau B1 niet haalt, kan hij/zij overstappen naar de B1-route om af te schalen naar A2-niveau.

Wanneer er afgeschaald wordt, is examinering op A2 niveau voldoende. Afschalen is mogelijk na aanzienlijke inspanning van de inburgeringsplichtige. Van deze aanzienlijke inspanning is sprake na minimaal 600 gevolgde lessen bij een taalschool met Blik op Werk Inburgeren keurmerk of een diploma-erkenning voor het taalschakeltraject (lees [hier](#) meer over het keurmerk). Uren die worden gevolgd in het kader van alfabetiseringsonderwijs tellen ook mee voor dit minimale aantal lessen. Bovendien kan de gemeente, naast deze minimum urennorm, informatie van de cursusinstelling over de inzet van de inburgeringsplichtige betrekken bij de beslissing tot afschalen (incl. observaties gedurende het volgen van de opleiding). Indien er wordt afgeschaald naar niveau A2, wordt het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie hierop aangepast.

Niet iedereen valt onder de B1-route. Zo is er voor mensen met een lagere leerbaarheid de zelfredzaamheidsroute. In deze Z-route leren inburgeringsplichtigen de Nederlandse taal op een voor hen passend niveau en worden zij voorbereid om zich zoveel mogelijk zelfstandig in de Nederlandse samenleving te kunnen redden. Het doel is deze doelgroep zoveel mogelijk te ondersteunen op een niveau dat past bij hun leervermogen, zodat niemand aan de kant staat en iedereen naar eigen vermogen kan meedoen in de samenleving. Het halen van B1 is in dit geval dus geen vereiste.

Vraag 1.7: Mag mijn instelling inburgeringscursussen geven?

Antwoord: Om inburgeringscursussen te geven, is een Blik op Werk Inburgeren keurmerk nodig. Als een cursusinstelling dit keurmerk niet heeft, mag een gemeente daar geen inburgeringscursussen inkopen voor asielmigranten. Gezins- en overige migranten die inburgeringslessen bij een cursusinstelling zonder BoW keurmerk volgen kunnen hun lessen niet vanuit de DUO lening betalen. Dit is zowel het geval voor inburgeringscursussen onder de Wet inburgering 2013 als onder de Wet inburgering 2021. Om dit keurmerk te ontvangen, kan de instelling zich wenden tot [Blik op werk](#). In eerste instantie zal de (vaak private) instelling aspirant keurmerkhouder worden. Aan het verkrijgen van het (aspirant) keurmerk van Blik op Werk zijn (jaarlijkse) kosten verbonden. Instellingen kunnen op elk moment de aanvraag bij Blik op Werk indienen. Gemeenten hebben in de aanbestedingsvoorwaarden (in het geval van Wet inburgering

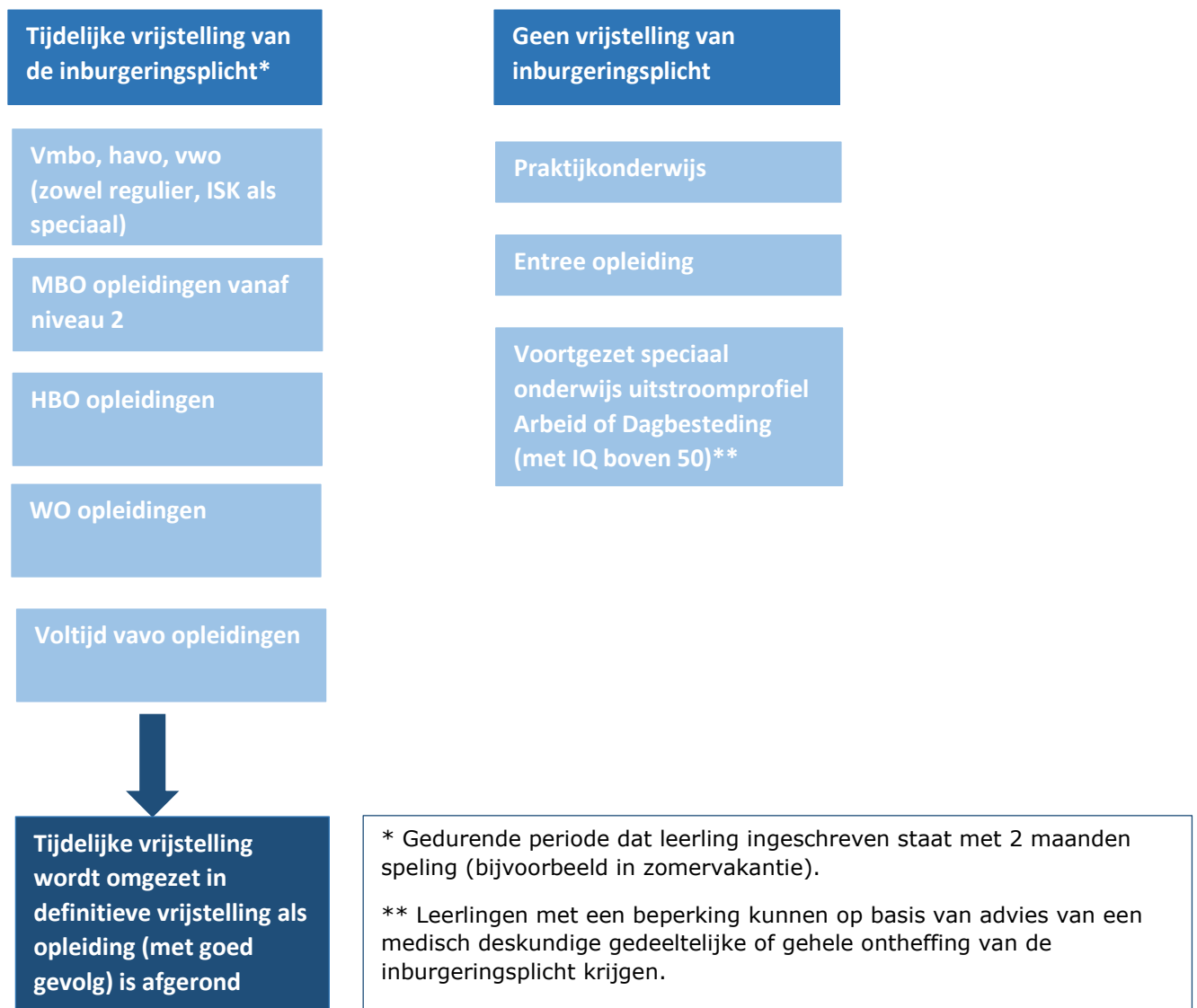
2021) vaak opgenomen dat een school dient te beschikken over een keurmerk waardoor er niet zonder meer (succesvol) kan worden ingeschreven op aanbestedingsprocedures.

Binnen de Wet inburgering 2021 volgen Asielmigranten inburgeringscursussen bij taalscholen waarmee de gemeente een contract heeft (naast het Blik op Werk Inburgeren keurmerk). Scholen kunnen bij de gemeente opvragen welke instellingen in die gemeente een inburgeringsaanbod hebben. Voor de O-route gelden andere regels, zo moet de cursusinstelling beschikken over diplomaerkenning en is er geen sprake van een Blik op Werk keurmerk. Alle regels over de O-route zijn [hier](#) te vinden.

Vraag 1.8: Moet een statushouder altijd een inburgeringstraject volgen?

Antwoord: Nee, niet alle statushouders hoeven in te burgeren via een inburgeringstraject en door inburgeringsexamens te doen. Het halen van een Nederlands diploma kan ook leiden tot voldoen aan de inburgeringsplicht. Het gaat dan om diploma's bij de opleidingen waar de diploma-eis ligt op het taalniveau B1/2F of hoger. Zie onderstaand overzicht.

Overzicht (tijdelijk) vrijstellende opleidingen

Hoofdstuk 2 Praktijkonderwijs en inburgeren

Vraag 2.1: Waarom geldt er geen (tijdelijke) vrijstelling van inburgering voor jongeren in het praktijkonderwijs?

Antwoord: Een tijdelijke vrijstelling wordt verleend om de inburgeringsplichtige de kans te geven om op een andere manier in te burgeren. Omdat het praktijkonderwijs niet opleidt tot B1 taalniveau, krijgt een leerling in het praktijkonderwijs geen vrijstelling. Een toelichting:

De ambitie van de Wet inburgering 2021 (Wi2021) is dat inburgeringsplichtigen de Nederlandse taal leren op B1 niveau. Uit onderzoek blijkt dat inburgeringsplichtigen tot nu toe (voorafgaand aan de Wi2021) aangeven dat het leren van de taal op A2 niveau hen niet voldoende in staat stelt om volledig te participeren in de Nederlandse maatschappij en op de arbeidsmarkt. Zie voor meer toelichting het antwoord op vraag 1.5. Voor moeilijk leerbare inburgeringsplichtigen is er de zelfredzaamheidsroute, waarbij meer ondersteuning plaatsvindt (zie [hier](#) meer informatie over de Z-route).

Omdat het praktijkonderwijs niet opleidt tot een B1 taalniveau, is er geen sprake van een tijdelijke of definitieve vrijstelling voor een inburgeringsplichtige die het praktijkonderwijs volgt of afrondt.

Zolang de jongere leer- of kwalificatieplichtig is, is hij/zij niet inburgeringsplichtig. Als de leer- of kwalificatieplicht vervalt moet iemand wel inburgeren. Zo kan het voorkomen dat een jongere met een leeftijd van 16 of 17 jaar ook inburgeringsplichtig wordt, bijvoorbeeld door een vrijstelling van de leerplicht.

Vraag 2.2: Moet een jongere in het praktijkonderwijs de opleiding beëindigen zodra de jongere inburgeringsplichtig wordt?

Antwoord: Het is belangrijk dat jongeren de mogelijkheid krijgen hun opleiding af te maken en daar is vaak ook ruimte voor. Tijdens de brede intake kan de gemeente samen met de jongere besluiten om de opleiding af te maken, alvorens te beginnen met inburgeren. Dit kan worden opgenomen in het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP). Bijvoorbeeld als de inschatting is dat de jongere profijt heeft van het afronden van het praktijkonderwijs.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuwe grond voor verlenging van de inburgeringstermijn. Als het de inburgeringsplichtige vanwege het afronden van een praktijkopleiding niet lukt om binnen de inburgeringstermijn van drie jaar aan de inburgeringsplicht te voldoen, dan kan de betreffende inburgeringsplichtige zes maanden voordat de inburgeringstermijn afloopt (dus: 2,5 jaar na de start van de termijn), een aanvraag tot verlenging van deze termijn indienen bij DUO.

Als er geen verlenging van de inburgeringstermijn wordt aangevraagd en verleend gaat de tijd die nodig is om het praktijkonderwijs af te ronden, af van de maximale termijn die een inburgeringsplichtige krijgt om in te burgeren (maximaal drie jaar). In de praktijk betekent dit dat wanneer jongeren hun opleiding afronden terwijl de inburgeringstermijn al loopt, er effectief van de drie jaar dus bijv. maar 1 jaar overblijft om aan de inburgeringsplicht te voldoen. De resterende termijn is niet voor alle jongeren voldoende.

De meeste leerlingen die op het praktijkonderwijs en 18 jaar oud worden, zitten in de afrondende fase van hun opleiding. De verwachting is dat de meeste jongeren die vervolgens inburgeren in de Z-route voor inburgering terecht zullen komen (zie antwoord bij 2.3 hieronder en/of [hier](#) meer informatie over de Z-route).

Gemeenten zijn en blijven samen met de inburgeringsplichtige die het praktijkonderwijs volgt verantwoordelijk voor het maken van dit soort keuzes. Scholen kunnen leerlingen ondersteunen bij het maken van deze keuze, door een halfjaar voordat de betreffende jongeren (eventueel) inburgeringsplichtig worden, het gesprek met de jongere te voeren over de mogelijkheid om de opleiding af te maken. Als het van tevoren lastig in te schatten is, is het ook mogelijk dat scholen de jongere ondersteunen *na* het ontvangen van de brief van DUO. Indien de jongere daar toestemming voor geeft, kunnen de gemeente en de school ook met elkaar in overleg treden. Zo kan de school de gemeente bijvoorbeeld informatie geven over de vorderingen van de jongere. Zie

de [FAQ's over de onderwijsroute, voor de afwegingen die de gemeente en inburgeringsplichtige bij hun keuze kunnen betrekken.](#)

Vraag 2.3: In welke route voor inburgering komen de meeste jongeren naar verwachting terecht als zij praktijkonderwijs volgen?

Antwoord: Gemeenten maken samen met de jongere bij de brede intake een keuze op maat en betrekken daar bij voorkeur relevante informatie van de onderwijsinstelling bij. Jongeren die het praktijkonderwijs volgen en waarschijnlijk niet doorstromen naar ander onderwijs, zullen naar verwachting doorgaans de zelfredzaamheidsroute (Z-route) volgen. De zelfredzaamheidsroute is bedoeld voor degenen voor wie de B1 of O-route niet haalbaar zijn. Mocht een inburgeringsplichtige (uiteindelijk) meer aankunnen, is opschaling naar de O-route of B1-route mogelijk.

In de Z-route leren inburgeringsplichtigen de Nederlandse taal en worden zij voorbereid om zich zoveel mogelijk zelfstandig in de Nederlandse samenleving te kunnen redden. Het doel is deze doelgroep zoveel mogelijk te ondersteunen op een niveau dat past bij hun leervermogen, zodat niemand aan de kant staat en iedereen naar eigen vermogen kan meedoen in de samenleving. Voor leerlingen in het praktijkonderwijs wordt in het PIP aangesloten bij het (taal)niveau dat de leerling bereikt heeft tijdens de opleiding in het praktijkonderwijs.

Deze route wordt, gezien de beperkte leerbaarheid van de doelgroep, niet afgesloten met centrale inburgeringsexamens. In plaats daarvan is er een inspanningsverplichting. Hierdoor is er veel tijd voor taal, activering en participatie, waarbij de aandacht specifiek uitgaat naar praktische (taal)vaardigheden om de inburgeraar te helpen zo zelfstandig mogelijk te participeren. Uitstroom naar betaald werk blijft wenselijk, maar zelfredzaamheid is het belangrijkste doel.

De Z-route bestaat uit een inburgeringscursus met taallessen en Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM) van ten minste 800 uur. Deze inburgeringscursus heeft een andere insteek dan die in de B1-route: een cursus sluit aan bij de lagere leerbaarheid van de inburgeraars en heeft als doel de inburgeraar zelfredzaam te maken in de maatschappij. Er gaat bijvoorbeeld extra aandacht uit naar mobiliteit, omgaan met geld, digitale vaardigheden, het onderwijs en de praktische toepassing van taal. Asielmigranten die de Z-route volgen moeten daarnaast nog 800 uur besteden aan activiteiten die zijn gericht op de zelfredzaamheid, activering en participatie.

Vraag 2.4: Tellen gevolgde lessen tijdens het praktijkonderwijs mee voor de inburgeringsplicht?

Antwoord: Delen van gevolgde participatie uren in het praktijkonderwijs kunnen meetellen voor de inburgeringsplicht. Om welke precieze lessen het gaat, kan worden opgenomen in het PIP. Gevolgde taallessen in het praktijkonderwijs tellen niet mee voor de inburgeringsplicht. Wel wordt in de Z-route aangesloten bij het (taal)niveau dat de leerling in het praktijkonderwijs heeft bereikt.

Vraag 2.5: Wat kan een praktijkschool doen voor een jongere die inburgeringsplichtig wordt en bijvoorbeeld nog veel uren taallessen moet volgen naast opleiding en/of werk?

Antwoord: Via de brede intake door de gemeente is er meer maatwerk mogelijk. Praktijkscholen kunnen een inschatting maken welke leerlingen eventueel inburgeringsplichtig worden en bijvoorbeeld een halfjaar voorafgaand aan dat moment het gesprek aangaan. Daarbij zijn afspraken tussen gemeenten en onderwijsinstellingen behulpzaam. Deze vraag speelt voor meerdere opleidingen. Zie het antwoord op vraag 1.3 voor meer informatie.

Hoofdstuk 3 Entreeopleiding (mbo-1) en inburgeren

Vraag 3.1: Waarom geldt er geen (tijdelijke) vrijstelling van inburgering voor jongeren die een entreeopleiding volgen?

Antwoord: De ambitie van de Wet inburgering 2021 (Wi2021) is dat inburgeringsplichtigen de Nederlandse taal leren op B1 taalniveau. Uit onderzoek blijkt dat inburgeringsplichtigen tot nu toe (voorafgaand aan de Wi2021) aangeven dat het leren van de taal op A2 niveau hen niet voldoende in staat stelt om volledig te participeren in de Nederlandse maatschappij en op de arbeidsmarkt. Zie voor meer toelichting het antwoord op vraag 1.5. Voor moeilijk leerbare inburgeringsplichtigen is er de zelfredzaamheidsroute, waarbij meer ondersteuning plaatsvindt (zie [hier](#) meer informatie over de Z-route).

Omdat een entreeopleiding niet opleidt tot een B1 taalniveau, is er geen sprake van een tijdelijke of definitieve vrijstelling voor iemand die een entreeopleiding volgt of afrondt.

Als een jongere doorstroomt van entreeopleiding naar mbo-2, ontvangt de jongere *tijdens het volgen van de mbo-2 opleiding wél* een tijdelijke vrijstelling. De looptijd van de inburgeringstermijn wordt dan stilgezet. Bij het behalen van het mbo-2 diploma wordt deze tijdelijke vrijstelling omgezet in een definitieve vrijstelling. Wanneer de jongere echter de mbo-2 opleiding niet afrondt, heeft de jongere geen vrijstellend diploma gehaald en wordt diegene weer inburgeringsplichtig.

Vraag 3.2: Moet een jongere de entreeopleiding beëindigen zodra de jongere inburgeringsplichtig wordt?

Antwoord: Het is belangrijk dat jongeren de mogelijkheid krijgen hun opleiding af te maken en daar is vaak ook ruimte voor. Tijdens de brede intake kan de gemeente samen met de jongere kiezen om eerst de entreeopleiding af te maken, alvorens te beginnen met inburgeren. Dit kan worden opgenomen in het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP). Bijvoorbeeld als de inschatting is dat de jongere profijt heeft van het afronden van de entreeopleiding.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuwe grond voor verlenging van de inburgeringstermijn. Als het de inburgeringsplichtige vanwege het afronden van een entreeopleiding niet lukt om binnen de inburgeringstermijn van drie jaar aan de inburgeringsplicht te voldoen, dan kan de betreffende inburgeringsplichtige zes maanden voordat de inburgeringstermijn afloopt (dus: 2.5 jaar na start van deze termijn) een aanvraag tot verlenging van deze termijn indienen bij DUO.

Als er geen verlenging wordt aangevraagd en verleend, gaat de tijd die nodig is om de entreeopleiding af te ronden, af van de maximale termijn die een inburgeringsplichtige krijgt om in te burgeren (maximaal drie jaar).

Vanaf het moment dat de jongere een vrijstellende opleiding volgt (zoals mbo-2), dan wordt de inburgeringstermijn gepauzeerd ("tijdelijke vrijstelling") tot aan het behalen van een vrijstellend diploma (vanaf vmbo-kb). Bij het behalen van een vrijstellend diploma (of een startkwalificatie) wordt de tijdelijke vrijstelling omgezet in een definitieve vrijstelling.

Gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor het maken van dit soort keuzes samen met de inburgeringsplichtige die een entreeopleiding volgt. Scholen kunnen leerlingen ondersteunen bij het maken van deze keuze, door een halfjaar voordat de betreffende jongeren (eventueel) inburgeringsplichtig worden, het gesprek met de jongere te voeren over de mogelijkheid om de opleiding af te maken. Als het van tevoren lastig is te schatten is, is het ook mogelijk dat scholen de jongere ondersteunen *na* het ontvangen van de brief van DUO. Indien de jongere daar toestemming voor geeft, kunnen de gemeente en de school ook met elkaar in overleg treden. Zo kan de school de gemeente bijvoorbeeld informatie geven over de vorderingen van de jongere. Zie de [FAQ's over de onderwijsroute, voor de afwegingen die de gemeente en inburgeringsplichtige bij hun keuze kunnen betrekken](#).

Op sommige mbo-scholen kan een leerling ook inburgering en opleiding combineren. Zie antwoord op vraag 1.7.

Vraag 3.3: In welke route voor inburgering komen de meeste jongeren naar verwachting terecht als zij entreeopleiding volgen en wat houdt deze route in?

Antwoord: Gemeenten maken samen met de jongere, op basis van de brede intake, een inschatting voor welke route voor inburgering het best past bij de individuele situatie.

Leerlingen die een entreeopleiding volgen, kunnen bijvoorbeeld de B1-route volgen of de O-route. In de O-route geldt dat zij bijvoorbeeld het taalschakeltraject naar een mbo-2 opleiding (en wellicht hoger) volgen.

Een jongere kan in principe beginnen met een entreeopleiding als hij of zij inburgeringsplichtig wordt, maar dan zal in de meeste gevallen een verlenging van de inburgeringstermijn nodig zijn.

Vraag 3.4: Tellen gevolgde (taal)lessen tijdens de entreeopleiding mee voor de inburgeringsplicht?

Antwoord: Nee. Om aan de inburgeringsplicht te voldoen, zal iemand met een voltooide entreeopleiding een inburgeringscursus moeten volgen bij een aanbieder van de B1- of Z-route met een Blik op Werk Inburgeren keurmerk of, indien het gaat om de O-route, een taalschakeltraject bij een instelling met diploma-erkenning op grond van de Wet educatie en beroeps onderwijs. Eerder gevolgde lessen tijdens de entreeopleiding tellen niet mee.

Vraag 3.5a: Stel iemand wordt 18 jaar en volgt een entreeopleiding. Vervolgens stroomt de jongere door naar mbo-2 (diegene is dan bijvoorbeeld 19 of 20 jaar oud). Krijgt de jongere dan vanaf inschrijving bij mbo-2 een tijdelijke vrijstelling?

Antwoord: Ja, onder de Wi2021 krijgt de jongere vanaf inschrijving bij een opleidingsniveau vanaf mbo-2 een tijdelijke vrijstelling van de inburgeringsplicht. Bij het behalen van een vrijstellend diploma wordt dit omgezet in een definitieve vrijstelling.

Vraag 3.5b: Stel nu dat diezelfde jongere de opleiding mbo-2 niet afmaakt, van school gaat en dus geen definitieve vrijstelling krijgt. Staat de teller voor de maximale inburgeringstermijn dan opnieuw op drie jaar, of telt de periode van een eerdere (niet-vrijstellende) opleiding mee voor de termijn?

Antwoord: In dit geval heeft de jongere de entree opleiding wel afgerond, vervolgens is diegene een vrijstellende opleiding gestart maar heeft deze niet afgerond. Dit betekent dat de totale inburgeringstermijn, op aanvraag, verlengd wordt met de duur van de entreeopleiding (drie jaar minus de periode waarin de niet-vrijstellende opleiding is gevolgd). De uitval op mbo2 heeft geen invloed op de inburgeringstermijn, de jongere was immers (tijdelijk) vrijgesteld waardoor de inburgeringsplicht wordt gepauzeerd.

Bij ongediplomeerde uitval uit een vrijstellende opleiding, zal de jongere (opnieuw) een oproep van de gemeente krijgen voor een brede intake en PIP of verdere begeleiding. Ook wanneer deze PIP eerder al is opgesteld. Ook krijgt deze jongeren (tot de leeftijd van 23) te maken met het RMC.

Vraag 3.6a: Mag een jongere zelf beslissen om bijvoorbeeld in plaats van een B1-route voor een entreeopleiding te kiezen, ook als de gemeente vindt dat de jongere beter op zijn plek is in een B1 inburgeringstraject? Oftewel: Hoe verhouden afspraken in het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP), opgesteld door de gemeente samen met een inburgeringsplichtige, zich tot het toelatingsrecht van een leerling in het bekostigd onderwijs?

Antwoord: De inburgeringsplicht en het PIP doen niets af aan het toelatingsrecht voor personen die aan de toelatingsvoorwaarden voor een entreeopleiding voldoen. Een jongere die zich tegen de afspraken in het PIP in aanmeldt voor een entreeopleiding, kan nog steeds toelatingsrecht hebben. De gemeente heeft geen bevoegdheden om de inschrijving tegen te gaan.

Er geldt een brede oproep aan gemeenten om schoolgaande jongeren zo veel mogelijk hun opleiding – ook al is die niet vrijstellend – af te laten maken. Dit is in het belang van de jongere

zelf, de school én de gemeente. Dit is ook een van de redenen waarom er gewerkt wordt aan een verlengingsgrond, zodat gemeenten er nog meer verzekerd van zijn dat zij jongeren kunnen adviseren eerst hun opleiding af te maken zonder dat deze jongeren in de knel komen met de inburgeringstermijn.

De inschrijving voor de entreeopleiding zal in de situatie waarin gemeente en jongeren het oneens zijn, wel effect kunnen hebben op het voldoen aan de inburgeringsplicht met mogelijke handhaving van de inburgeringsplicht tot gevolg. Het heeft de voorkeur om reeds tijdens de PIP goede afspraken te maken over het inburgeringstraject. Indien de inburgeringsplichtige het niet eens is met het PIP kunnen rechtsmiddelen worden aangewend (bezwaar/beroep) aangezien het PIP een formeel besluit is.

Ten slotte is er de mogelijkheid om een combinatietraject onderwijs en inburgering te volgen, zeker als het gaat om de B1-route. Sommige instellingen bieden een inburgeringsaanbod aan waarbij de uren gecombineerd kunnen worden met reguliere lessen op bijvoorbeeld een entreeopleiding (zie o.a. antwoorden op vragen 1.3 en 1.7).

Vraag 3.6: Mogen jongeren die nog géén onderwijs volgen op het moment dat zij inburgeringsplichtig worden, nog met een entreeopleiding starten?

Antwoord: Het uitgangspunt van de Wi2021 is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in Nederland, het liefst via betaald werk. Gemeenten kunnen gedurende de brede intake de mogelijkheden onderzoeken die de inburgeringsplichtige heeft om aan de inburgeringsplicht te voldoen en bekijken hoe iemand een optimale startpositie (op de arbeidsmarkt) kan bemachtigen. In het geval een jongere een niet-vrijstellende opleiding wil volgen kan de gemeente bekijken welke mogelijkheden hiertoe zijn, naast de inburgering. De verlengingsgrond die geschetst wordt bij het antwoord op vraag 3.2 geldt in principe niet voor jongeren die *na aanvang van de inburgeringsplicht* nog starten met een entreeopleiding. Dat betekent dat de afwegingen en consequenties zoals geschetst voor deze groep wel anders kunnen uitvallen dan voor de groep die al bezig is met de entreeopleiding.

Zoals gezegd moeten de jongere en de gemeente samen afwegen of het afmaken van de opleiding én het voldoen aan de inburgeringsplicht haalbaar is binnen de inburgeringstermijn van drie jaar. Als de inburgeringsplichtige geen isk-onderwijs heeft gevolgd en nog geheel met de entreeopleiding moet starten, zal dat veel tijd binnen de inburgeringstermijn van drie jaar innemen. Een entreeopleiding duurt normaliter een jaar, maar het komt voor dat deze groep vertraging oploopt en de studieduur in de praktijk al snel neerkomt op 1,5 jaar. Bovendien is het hier (nadrukkelijker) de vraag of een inburgeringsplichtige die nog niet eerder onderwijs in Nederland heeft gevolgd, al voldoende Nederlands spreekt om de entreeopleiding te kunnen volgen.

Hoofdstuk 4: Overige veel gestelde vragen

Vraag 4.1: Wat gebeurt er met inburgeringsmiddelen als een jongere bijvoorbeeld doorstroomt van een entreeopleiding naar mbo-2, maar de mbo-2 opleiding niet afmaakt?

Antwoord: De jongere krijgt vanaf inschrijving bij een niveau vanaf mbo-2 een tijdelijke vrijstelling van de inburgeringsplicht. Bij het behalen van het diploma – het hebben van een startkwalificatie – wordt dit omgezet in een definitieve vrijstelling. Er is ten tijde van de vrijstelling geen inburgeringsbudget beschikbaar bij gemeenten. Wanneer de inburgeringsplicht weer begint te lopen, kan de jongere wel gebruik maken van inburgeringsvoorzieningen.

Vraag 4.2: Tellen gevolgde (taal)lessen tijdens de ISK opleiding mee voor de inburgeringsplicht?

Antwoord: Nee. Om aan de inburgeringsplicht te voldoen, zal iemand een inburgeringscursus moeten volgen bij een aanbieder met een Blik op Werk Inburgeren keurmerk of, indien het gaat om de O-route, een taalschakeltraject bij een instelling met diploma-erkenning op grond van de Wet educatie en beroepsonderwijs. Eerder gevolgde lessen tijdens ISK tellen niet mee. Dat heeft niet te maken met de kwaliteit van de scholen of de opleidingen, maar met het feit dat instellingen aan specifieke voorwaarden moeten voldoen (ook m.b.t. een private of publieke taak) om een inburgeringsaanbod aan te kunnen bieden.

Vraag 4.2: Een uitkering is hoger dan een studiefinanciering. Hoe voorkomen we dat een schoolgaande inburgeringsplichtige voortijdig stopt met de opleiding i.v.m. de kosten voor een lening om in te burgeren?

Antwoord: De Wi2021 biedt meer kansen voor maatwerk. Een belangrijk verschil met de Wet inburgering 2013 is dat de regierol voor inburgeren in de Wi2021 bij *gemeenten* komt te liggen. Gemeenten kunnen samen met de jongere een keuze maken, waarbij het ook de taak is van de gemeente om te wijzen op het rendement en waarde voor de leerling op de korte termijn versus de lange termijn. Daarnaast wordt er bij het aanvragen van een uitkering eerst gekeken naar de gevolgde schoolcarrière van een jongere. Volgens de Participatiewet gaat onderwijs immers voor op het ontvangen van een uitkering. Zie ook het antwoord op vraag 1.4.

Vraag 4.3: Hoe maken scholen en gemeenten in dezelfde regio afspraken met elkaar om schoolgaande inburgeringsplichtigen zo goed mogelijk te begeleiden?

Antwoord: DUO informeert de jongere en de gemeente. Er vindt er geen automatische gegevensuitwisseling tussen gemeenten en scholen plaats over de opgelegde inburgeringsplicht. Dit is vanwege privacywetgeving juridisch bepaald.

Onderwijsinstellingen en gemeenten worden geadviseerd om elkaar frequent op de hoogte te houden van welke jongeren naar verwachting inburgeringsplichtig worden. Op die manier kan een onderwijsinstelling bijvoorbeeld een halfjaar voorafgaand aan de brief van DUO het gesprek aangaan met de betreffende jongere. Het helpt gemeenten tijdens de brede intake om informatie over de schoolcarrière te ontvangen en het advies vanuit school mee te wegen. Bij al deze acties is toestemming van de jongere noodzakelijk.

Vraag 4.4: Zijn Turkse nieuwkomers per 2022 ook inburgeringsplichtig?

Antwoord: Vanaf 1 januari 2022 zijn gezins- en overige migranten met de Turkse nationaliteit verplicht om in te burgeren. Om een goede start te maken in Nederland is het belangrijk dat nieuwkomers de taal leren en de Nederlandse maatschappij leren kennen. Zo kunnen zij zo snel mogelijk meedoen. Of dat nu via betaald werk, stage of vrijwilligerswerk is. De inburgeringsplicht geldt sinds 1 mei 2020 al voor Turkse nieuwkomers met een asielstatus en hun gezinsleden.

Vraag 4.5: Volwassen asielzoekers die hun status krijgen in 2021 maar in 2022 in een gemeente komen wonen vallen onder de Wet Inburgering 2013. Een jongere van dit gezin die in de gemeente (komt) wonen en in het jaar 2022 18 jaar wordt, valt onder de Wet Inburgering 2021. Klopt dit?

Antwoord: De vraag is hier feitelijk wat leidend is voor de inburgeringsplicht onder de Wi2021, dat is inderdaad het ontstaan van de inburgeringsplicht. In de praktijk is het mogelijk dat ouder(s) in

het gezin onder de Wi2013 vallen en kinderen uit hetzelfde gezin – omdat hun inburgeringsplicht op of na 1 januari 2022 ontstaat – onder de Wi2021 vallen.

Vraag 4.6: Vallen jongeren die 18 jaar worden vanaf 1 januari 2022 onder de noemer asielstatushouder of gezinsmigrant?

Antwoord: Onder welke doelgroep de inburgeringsplichtige valt (asielstatushouder of gezinsmigrant) hangt af van de verblijfsvergunning die is door de IND is verleend.

In het kader van de Wi2021 worden inburgeraars met een verblijfsvergunning asiel aangeduid als 'asielstatushouder'. Dit geldt ook voor hun gezinsleden, óók als zij zelf een verblijfsvergunning regulier (voor verblijf bij het gezinslid met de verblijfsvergunning asiel) hebben. De reden hiervoor is dat deze gezinsleden op grond van de Wi2021 dezelfde rechten hebben als het gezinslid met de verblijfsvergunning asiel, zoals bijvoorbeeld recht op maatschappelijke begeleiding en een inburgeringsaanbod van de gemeente.

Alle overige inburgeraars met een verblijfsvergunning regulier worden aangeduid als 'gezinsmigrant of overige migrant'. Het gaat hier bijvoorbeeld om gezinsleden van Nederlanders of geestelijk bedienaren.

Gemeenten krijgen informatie over de doelgroep waar iemand toe behoort via DUO. Onderwijsinstellingen worden geadviseerd om deze groep niet als geheel onder één noemer te scharen, maar per inburgeringsplichtige de status te bekijken (of bij de jongere er zelf naar te vragen).

Vraag 4.7: Hoe verhoudt de Wet inburgering 2021 zich tot de leerplicht en/of RMC-wetgeving?

Antwoord: Voor de samenhang met de Leerplichtwet 1969 geldt dat zolang de jongere leer- of kwalificatieplichtig is, deze is vrijgesteld van de inburgeringsplicht. Voor de RMC-wetgeving geldt het volgende. Inburgeringsplichtige jongeren die in de RMC-doelgroep vallen, kunnen door RMC worden benaderd en zo nodig begeleid naar onderwijs of arbeid. De RMC weet daarbij niet automatisch of de jongere inburgeringsplichtig is en wel of geen inburgeringsonderwijs volgt. Wel kan RMC dit te weten komen via de jongere (na toestemming). Verder kan in de situatie dat een leerling of student tussentijds met de opleiding stopt omdat deze (eerst) gaat inburgeren, er formeel gezien sprake zijn van vroegtijdig schoolverlaten. In sommige regio's werken RMC's, gemeenten en onderwijsinstellingen al samen om aanstaande inburgeringsplichtigen in kaart te brengen. Bij al deze acties is toestemming van de jongere noodzakelijk.

Vraag 4.8: Worden de reiskosten van een schoolgaande jongere vergoed om inburgeringslessen te volgen, eventueel in een andere gemeente? Wat zijn de voorwaarden voor inburgeraars om in aanmerking te komen voor reiskostenvergoeding vanuit de bijzondere bijstand?

Antwoord: Er is geen verplichting voor gemeenten om reiskosten te vergoeden vanuit de bijzondere bijstand. Het juridische kader waarbinnen verstrekking van bijzondere bijstand plaatsvindt, stelt dat het moet gaan om uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan die naar oordeel van de gemeente niet kunnen worden voldaan uit de bijstandsnorm (of ander inkomen). Een aanvraag voor bijzondere bijstand vraagt daarom om een individuele beoordeling. Een gemeente kan in beleidsregels vastleggen welke uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende kosten tot elk bedrag voor bijzondere bijstandsverlening in aanmerking komen.

Vraag 4.9: Hoe komen jongeren in beeld die nu geen onderwijs volgen?

Antwoord: Niet-schoolgaande inburgeringsplichtige jongeren zijn bekend bij de gemeente en bij DUO. Gemeenten kunnen deze informatie uit het ISI (Portal inburgering van DUO) halen. Dit geldt zowel voor asielstatushouders als voor gezinsmigranten die inburgeringsplichtig zijn onder de Wet inburgering 2021.

Vraag 4.10: Wat gebeurt er met inburgeringsplichtigen die voor 1 januari 2022 18 jaar zijn geworden?

Antwoord: Als iemand voor 1 januari 2022 inburgeringsplichtig is geworden, volgt diegene het inburgeringsproces onder de Wet inburgering 2013 (zie [hier](#) meer informatie). Iemand wordt inburgeringsplichtig op het moment dat diegene niet langer leerplichtig is en geen (tijdelijk) vrijstellende opleiding volgt. Twee voorbeelden om deze situatie te beschrijven:

- a. Een leerling volgt sinds september 2021 een ISK traject en staat ingeschreven op een vrijstellende elementcode, bijvoorbeeld vmbo-kb. Het volgen van het ISK traject waarbij zij staat ingeschreven op vmbo-kb, is onder zowel de Wi2013 als de Wi2021 een vrijstellende opleiding. Dit betekent dat de leerling een tijdelijke vrijstelling ontvangt onder de Wi2013. In januari 2022 stroomt de leerling uit het vmbo-kb zonder een diploma dan wel vervolgopleiding. De leerling wordt op het moment van uitstromen inburgeringsplichtig onder de Wet inburgering 2021 en ontvangt hiervan bericht van DUO. Het hele inburgeringsproces volgt de gang van zaken van de Wi2021.
- b. Een leerling volgt sinds september 2021 een ISK traject maar stroomt uit in december 2021. De leerling heeft geen diploma en stroomt niet door naar een andere opleiding. De leerling wordt daarmee inburgeringsplichtig onder de Wet inburgering 2013.

Vraag 4.11: Kunnen leerlingen die op een school zitten met vrijstelling toch een brief krijgen?

Antwoord: Nee, DUO stuurt geen brief als een nieuwkomer een tijdelijk vrijstellende opleiding volgt op het moment dat betrokkene 18 jaar wordt. Mede om te voorkomen dat iemand informatie ontvangt die uiteindelijk niet relevant blijkt te zijn (en eventueel acties onderneemt op basis van informatie waarbij op de zaken vooruit wordt gelopen).

Vraag 4.12: Hoe verhouden afspraken in het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP), opgesteld door de gemeente samen met een inburgeringsplichtige, zich tot het toelatingsrecht van een leerling in het bekostigd onderwijs?

Antwoord: Jongeren hebben, mits ze voldoen aan de toelatingseisen, instroomrecht in het bekostigd onderwijs. Jongeren die 18 jaar worden en niet ingeschreven staan in een vrijstellende opleiding, worden opgeroepen voor een brede intake en krijgen een PIP.

Er geldt een brede oproep aan gemeenten om schoolgaande jongeren zo veel mogelijk hun opleiding – ook al is die niet vrijstellend – af te maken. Dit is in het belang van de jongere zelf, de school én de gemeente. Dit is ook een van de redenen waarom er op dit moment gewerkt wordt aan een verlengingsgrond waarmee de inburgeringstermijn verlengd kan worden. Als het de inburgeringsplichtige vanwege het afronden van een niet-vrijstellende niet lukt om binnen de inburgeringstermijn van drie jaar aan de inburgeringsplicht te voldoen, dan kan de betreffende inburgeringsplichtige zes maanden voordat de inburgeringstermijn afloopt (dus: 2,5 jaar na de start van de termijn) een aanvraag tot verlenging van deze termijn indienen bij DUO.

Het PIP wordt in samenspraak tussen de gemeente en de inburgeringsplichtige opgesteld. Zoals in antwoorden op vragen 1.2 en 1.3 beschreven, helpen afspraken tussen scholen en gemeenten hierbij. Mocht het voorkomen dat in het PIP is afgesproken dat de gemeente vindt dat de jongere moet inburgeren via de B1-route, is het goed om er rekening mee te houden dat een PIP een formeel besluit is. Wel zijn er mogelijkheden voor inburgeringsplichtigen om in bezwaar of beroep te gaan. Zie ook het antwoord op vragen 3.6a en 3.6b.

Bronnen

Algemene informatie inburgering:

www.inburgeren.nl (vanaf 2022 staat op deze website informatie over beide wetten)

[Regeling Wi2021](#)

Leerroutes binnen Wi2021 (en algemene informatie):

[Handreiking Leerroutes | Divosa](#)

O-route Wi2021:

[Handreiking O-route](#)

[FAQ's over onderwijsroute](#) (zie ook de link in het oranje kader op deze website "Download de Q&A onderwijsroute")

Zelfredzaamheidsroute Wi2021:

[Handreiking Z-route](#)

B1-route Wi2021:

[Handreiking B1-route](#)

Brief aan ISK scholen over veranderingen in de Wi2021 voor ISK scholen:

[Inburgeringsplicht ISK leerlingen vanaf 2022 - Inburgering: ketenpartners - DUO Zakelijk](#) (zie onderaan het nieuwsbericht de brief zelf "Brief ISK scholen inburgeren per 2022")

[Nieuwe wet Inburgering en ISK - LOWAN](#)

Blik op Werk Inburgeren keurmerk:

[Inburgeren - Blik op Werk](#) (een tip is om de zoekbalk op deze website te gebruiken om meer specifieke informatie te vinden)